

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน

Perspectives of Community Committees on Good Governance Performance of Muang Maha Sarakham Municipality, Mahasarakham Province

ถนอมจิต ชนะบุญ¹ สมเกียรติ เกียรติเจริญ² วิทยา เจริญศิริ³ และวัชรินทร์ สุทธิชัย⁴

Tanomjit Chanaboon,¹ Somkiet Kietjareon,² Witaya Charoensiri³ and Watcharin Sutthisai⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ **ประการแรก** เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงาน และ**ประการที่สอง** เพื่อเปรียบเทียบ การดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุ อาชีพ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง เป็นคณะกรรมการชุมชนเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 210 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิและแบบง่าย เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .96 การวิเคราะห์ข้อมูลแสดงเป็นค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่อยู่ในระดับมาก คือ หลักความคุ้มค่า
2. คณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพ อายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติ

คำสำคัญ : การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รับต้นฉบับ 7 เมษายน 2552 รับลงพิมพ์ 1 มิถุนายน 2552

ABSTRACT

This research aimed to 1) study perspectives of community committees on good governance performance of Muang Maha Sarakham Municipality, Maha Sarakham Province, 2) compare perspectives of community committees classified by age, occupation, and educational level towards the good governance performance of Muang Maha Sarakham Municipality. The samples were 210 community committees from 30 communities. The research instrument was five rating scale questionnaire with the reliability of .96. The data was analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and One - way ANOVA.

The results of the research were as follow:

1. The perspectives of community committees on good governance performance of Muang Maha Sarakham Municipality, Maha Sarakham Province, were average. For each aspect of good governance, effectiveness was high; participation, virtues, rule of law, accountability, and transparency were average.
2. The comparison of perspectives of community committees on good governance performance of Muang Maha Sarakham Municipality, Maha Sarakham Province classified by age, occupation, and educational level were not significantly different.

Keyword: Good Governance Performance, Muang Maha Sarakham Municipality

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสารสนเทศ เกิดภาวะการณ์เชื่อมโยงกันของโลก รวมถึงเคลื่อนย้าย แลกเปลี่ยนข้ามพรมแดนทางภูมิศาสตร์ อย่างเสรีและรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และแนวคิดและค่านิยม อย่างกว้างขวางรวมทั้งกระแสการปฏิรูปการเมืองโลกาภิวัตน์และการจัดการระบบเศรษฐกิจโลก ซึ่งจะทำให้องค์กรระหว่างประเทศมีบทบาทในด้านการเมืองและความมั่นคงของโลกมากขึ้นและมีการปฏิรูปให้โปร่งใส และเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ซึ่งจากภาวะการณ์ดังกล่าวผลักดันให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกต้องปรับเปลี่ยนหน้าที่ กระบวนการ และกลไกการบริหารจัดการประเทศ ให้สอดคล้องกับกระแสประชาธิปไตย การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชน การพิทักษ์สิทธิมนุษยชน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10, 2550 : 35)

การปฏิรูประบบราชการได้กำหนดไว้ในระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 โดยวางกรอบแนวทางการบริหารราชการไว้ว่า “การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายอำนาจการตัดสินใจการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน” และได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีเพื่อให้ทุกส่วนราชการนำไปปฏิบัติ โดยประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม 2546 เป็นต้นมา (สถาบันพระปกเกล้า, 2548 : 1)

องค์กรปกครองท้องถิ่น เป็นการบริหารราชการตามหลักการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น มีความใกล้ชิดกับ

ประชาชน และมีผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน บทบาทหน้าที่ที่สำคัญ คือ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข สร้างความอยู่ดีกินดีแก่ประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นนั้นๆ (โกวิทย์ พวงงาม, 2550 : 17) อยู่ในการกำกับดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ปัจจุบันมี 5 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา โดยในการปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน นอกจากจะต้องมีการดำเนินงานให้เป็นไปตามระบบ กฎเกณฑ์ ระเบียบของทางราชการแล้ว กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นยังได้วางนโยบาย และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการปฏิบัติราชการด้วยหลัก ธรรมาภิบาล เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบนำมาใช้ในการปฏิบัติราชการในอันที่จะสอดคล้องและบรรลุเป้าหมายตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ดังกล่าว

เทศบาลเมืองมหาสารคาม จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งเทศบาล พุทธศักราช 2479 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจและหน้าที่ในการตัดสินใจในการบริหารงานเทศบาล และอำนาจหน้าที่ต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 30 ชุมชน มีคณะกรรมการชุมชน เป็นผู้ประสานงานในการพัฒนาชุมชน ระหว่างชุมชน กับเทศบาล ด้านการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้วางนโยบายในการพัฒนา ภายใต้วิสัยทัศน์ “เมืองน่าอยู่ คู่การศึกษาพัฒนาสังคม” และกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ดังกล่าวไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลสามปี (2552 - 2554) แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความสะอาด 3) ด้านการศึกษาวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) ด้านสังคมอยู่ดีมีสุข และ 5) ด้านการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการองค์กร (เทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2551 : 1 - 3)

การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน และตอบสนองความต้องการของประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล เป็นธรรม โปร่งใส และประหยัด เทศบาลได้นำหลัก ธรรมาภิบาลมาใช้ในการดำเนินงาน กล่าวคือ ด้านกระบวนการมีส่วนร่วม ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ซึ่งเป็นการกำหนดนโยบายของคณะผู้บริหารท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยเป็นคณะกรรมการการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการการจัดซื้อและจัดจ้างของเทศบาล ตลอดจนการนำข้อร้องทุกข์ ร้องเรียนของประชาชนมารวบรวมและกำหนดเป็น โครงการในแผนพัฒนาเทศบาล ด้านความโปร่งใส มีการจัดทำแผนภูมิ/ขั้นตอน/กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จแต่ละขั้นตอน และกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ประกาศให้ประชาชนทราบ รวมทั้ง มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนสามารถเข้าดูได้อย่างสะดวก การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบการดำเนินงานของเทศบาลได้โดยอิสระอย่างไรก็ตาม แม้เทศบาลจะได้มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลไว้ครอบคลุมทุกด้านแล้วยังพบว่า การดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ไม่สมบูรณ์และทั่วถึง กล่าวคือ มีการร้องเรียนร้องทุกข์ให้แก่ปัญหาต่างๆ ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านอื่นๆ มาเป็นลำดับ เป็นต้นว่า ความต้องการเกี่ยวกับการก่อสร้างและปรับปรุง ถนน ตรอกซอย และระบบระบายน้ำ ซึ่งสาเหตุเกิดจากการที่ในชุมชนนั้นๆ ยังไม่มีระบบระบายน้ำหรือมีระบบระบายน้ำแล้วแต่ไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน เพราะเมื่อฝนตกหนักจะมีน้ำท่วมขังอย่างรวดเร็วและระบายออกช้า รวมถึงความต้องการเกี่ยวกับการขยายเขตไฟฟ้า ประปาออกจากนี้ตาม รายงานผลการติดตามและการประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคามประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 พบว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาลยังมีอุปสรรค เช่น พื้นที่ดำเนินการตามโครงการไม่ชัดเจนอันเนื่องมาจากไม่มีการจัดระบบข้อมูลและไม่ได้ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น

คณะกรรมการชุมชนซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน (เทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2551 : 45 - 46)

จากสภาพการณ์ดังกล่าว เป็นสิ่งบ่งชี้ว่า การจัดการดำเนินงานของเทศบาลยังไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลเมืองมหาสารคาม และใช้เป็นข้อเสนotechniqueในการนำไปพัฒนาการดำเนินงานของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองตรงกับความต้องการของประชาชน รวมทั้ง เพื่อเป็นการเสริมสร้างและสนับสนุนการกระจายอำนาจ สร้างความเข้มแข็งให้ภาคประชาสังคมและประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ อาชีพ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง
2. คณะกรรมการชุมชนที่มี อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ประกอบด้วย อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม หลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ประกอบด้วยหลัก นิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า
3. ระยะเวลาวิจัย ดำเนินการวิจัย กันยายน ถึง ธันวาคม 2551

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน ภายในเขตเทศบาลเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 330 คน (เทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2548)
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คำนวณจากประชากรที่เป็นคณะกรรมการชุมชนภายในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 330 คน ตามสูตรของ Taro Yamane ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 181 คน

เครื่องมือการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา โดยใช้รูปแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้รูปแบบสอบถามและคำถามเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า ของลิเคิร์ท (Likert) โดยมี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก

ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 45)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาการสร้างเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล

2.2 สร้างแบบสอบถามและนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ แก้ไขเสนอแนะ และปรับปรุง

2.3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญให้พิจารณา และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา การวัดผลและประเมินผล และพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence หรือ IOC)

2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขของผู้เชี่ยวชาญ โดยนำแบบสอบถามข้อที่มีค่าเฉลี่ย IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551 : 142) นำไปทดลอง กับคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 40 คน

2.5 นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อ มั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 65) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

2.6 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกเทศมนตรีและประธานคณะกรรมการชุมชนทุกชุมชน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปประสานงานกับนายกเทศมนตรีและประธานคณะกรรมการชุมชนทุกชุมชน ภายในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม เพื่อขอเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงประธานชุมชนทั้ง 30 ชุมชน เพื่อขอความร่วมมือเป็นผู้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล และประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลับเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์

4. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บแบบสอบถามกับประธานชุมชนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ

2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ลงรหัสตามแบบการลงรหัส

3. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้ว ให้คะแนนแต่ละข้อจากอำนาจการจำแนกรายข้อในแบบสอบถาม กำหนดไว้ 5 ระดับ ด้วยวิธีการของ ลิเคิร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 93 - 95)

4. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลและวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดค่าเฉลี่ย และการแปลความหมายค่าเฉลี่ย (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551 : 186) ได้คะแนนค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึงมีการดำเนินงานอยู่ใน ระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์ F-test ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญในการทดสอบที่ระดับ .05

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ใช้การแจกแจงความถี่ และพรรณนาความ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 อายุ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 36.20 รองลงมา คือ อายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 29.00 อายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 22.90 และอายุระหว่าง 20-30 ปี ร้อยละ 11.90 ตามลำดับ

1.2 อาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 34.30 รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย ร้อยละ 28.60 อาชีพรับราชการ ร้อยละ 17.10 อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 12.40 และอาชีพรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 7.60 ตามลำดับ

1.3 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 37.10 รองลงมา คือ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 22.90 ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 22.40 และระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 17.60 ตามลำดับ

2. ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน พบว่า

2.1 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านหลักความคุ้มค่า และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม หลักความ และด้านหลักความโปร่งใส

2.2 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน จำแนกรายด้านและรายชื่อพบว่า

2.2.1 นิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เทศบาลมีการตราเทศบัญญัติโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและเทศบาลมีการตราเทศบัญญัติโดยคำนึงถึงความยุติธรรม และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 2 ข้อ คือ เทศบาลมีการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือเทศบัญญัติอย่างเป็นธรรม และเทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อเทศบัญญัติ

2.2.2 คุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้บริการอย่างเสมอภาค และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้บริการด้วยความกระตือรือร้น เต็มใจให้บริการ และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้บริการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานให้บริการอย่างมีคุณธรรม และเทศบาลมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ปลูกฝังเรื่องคุณธรรมแก่ประชาชน

2.2.3 ความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 1 ข้อ คือ เทศบาลมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนเข้าดูได้อย่างสะดวก และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ข้อ คือ เทศบาลมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางระบบเสียงไร้สายอย่างสม่ำเสมอ เทศบาลจัดให้มีกล่องหรือตู้รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนหรือผู้ขอรับบริการ และ เทศบาลได้จัดทำแผนผัง/ขั้นตอน/ระยะเวลาแล้วเสร็จ และกำหนดผู้รับผิดชอบ ปิดประกาศทราบ

2.2.4 การมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เทศบาล

มีการแต่งตั้งประชาชนหรือคณะกรรมการชุมชนเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เทศบาลมีการแต่งตั้งประชาชนหรือคณะกรรมการชุมชนเป็นคณะกรรมการจัดซื้อและจัดจ้าง และเทศบาลมีการแต่งตั้งประชาชนหรือคณะกรรมการชุมชนเป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เทศบาลมีการจัดทำประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล และเทศบาลได้นำข้อร้องทุกข์ ร้องเรียนของประชาชนมาจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

2.2.5 ความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ เทศบาลได้ตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลอย่างครบถ้วน และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ข้อ คือ เทศบาลมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างรวดเร็ว เทศบาลมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อประสานงานกับชุมชนไว้อย่างชัดเจน และเทศบาลมีระบบการรับข้อร้องทุกข์ ร้องเรียนจากประชาชน

2.2.6 ความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ จำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานเหมาะสมกับปริมาณงาน ขั้นตอนการให้บริการประชาชนไม่ซับซ้อน และเทศบาลมีการใช้จ่ายงบประมาณโดยคำนึงถึงความคุ้มค่า และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การวางแผนพัฒนาเทศบาลสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน และเทศบาลมีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาล

3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนระหว่างกลุ่ม จำแนกตามอายุ อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่า

3.1 เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัด

มหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนจำแนกตามอายุ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 เปรียบเทียบ การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนจำแนกตามอาชีพพบว่าความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะต่างๆ แยกเป็นรายด้าน ดังนี้

4.1 หลักนิติธรรม มีข้อเสนอแนะที่ต้องปรับปรุงเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ควรมีการเผยแพร่กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หรือเทศบัญญัติให้มากยิ่งขึ้น เช่น การปิดประกาศไว้ทุกชุมชน การจัดอบรมให้ทุกชุมชน ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อเทศบัญญัติให้มากยิ่งขึ้น

4.2 หลักคุณธรรม มีข้อเสนอแนะที่ต้องปรับปรุงเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างเสมอภาค และควรมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมให้มากยิ่งขึ้น

4.3 หลักความโปร่งใส มีข้อเสนอแนะที่ต้องปรับปรุงเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดซื้อและจัดจ้างให้ประชาชนทราบมากยิ่งขึ้น ควรมีระบบการตรวจสอบจากประชาชนให้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น เช่น การมีกล่องหรือตู้รับฟังความคิดเห็นไว้ที่ชุมชนทุกชุมชน

4.4 หลักการมีส่วนร่วม มีข้อเสนอแนะที่ต้องปรับปรุงเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อและจัดจ้างมากยิ่งขึ้น และควรนำข้อร้องทุกข์ ร้องเรียนของประชาชน และโครงการที่ทำการประชาคมมาดำเนินการให้มากยิ่งขึ้น

4.5 หลักความรับผิดชอบมีข้อเสนอแนะที่ต้องปรับปรุงเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ควรมีการจัดแบ่งหน้าที่และกำหนดเจ้าหน้าที่เพื่อรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และควรมีการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่ร้องทุกข์ ร้องเรียนให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

4.6 หลักความคุ้มค่า มีข้อเสนอแนะที่ต้องปรับปรุง คือ ควรมีกระบวนการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าเทศบาลเมืองมหาสารคาม ได้มีการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 ได้มีการเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือเทศบัญญัติ ทางระบบเสียงไร้สาย โดยส่งสัญญาณผ่านทางวิทยุคลื่นสั้นของเทศบาลไปยังภาคีสัญญาณที่ติดตั้งไว้จำนวน 17 จุด ภายในเขตเทศบาล มีการแบ่งเวลาในการออกอากาศเป็น 2 ช่วง คือ ตอนเช้าระหว่างเวลา 07.00 น. - 08.00 น. และตอนเย็นระหว่างเวลา 17.00 น. - 18.00 น. โดยส่วนใหญ่จะออกอากาศในตอนเช้า ส่วนตอนเย็นมีการออก

อากาศเพียงบางครั้ง ไม่สม่ำเสมอ เพราะมีเผยแพร่ข่าวสารอื่นๆ ร่วมด้วย ซึ่งอาจทำให้ประชาชนไม่ทราบเวลาการออกอากาศที่แน่นอน ไม่ทราบว่ามีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือเทศบัญญัติของเทศบาล และการส่งสัญญาณอาจไม่ครอบคลุมพื้นที่บางจุด เพราะภาคีสัญญาณยังไม่มีครบทุกชุมชน

1.2 การจัดกิจกรรมรณรงค์ปลูกฝังเรื่องคุณธรรมแก่ประชาชน พบว่า เทศบาลมีการกำหนดการดำเนินการจัดกิจกรรมรณรงค์เรื่องคุณธรรมแก่ประชาชนในท้องถิ่นเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนาเท่านั้น โดยไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีการดำเนินการในลักษณะเชิญชวนให้ร่วมทำบุญตักบาตร ร่วมฟังการเทศนาธรรมในวันสำคัญทางศาสนา

1.3 เนื่องจากจังหวัดมหาสารคามเป็นเมืองแห่งการศึกษา โดยเฉพาะมีสถาบันการศึกษาทั้งในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามเป็นจำนวนมาก ทำให้มีนิสิต นักศึกษาเข้ามาศึกษา และประชาชนมาประกอบอาชีพต่างๆ ซึ่งมีทั้งย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและเดินทางเข้ามาเย็นกลับ ส่งผลให้สภาพความอยู่ของชุมชนแออัด ทำให้ภารกิจความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของเทศบาลมีมากขึ้นโดยที่ศักยภาพของเทศบาลด้านบุคลากร งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ไม่ได้เพิ่มขึ้นอันเป็นสาเหตุที่ทำให้การแก้ไขปัญหาต่างๆ ไม่ทั่วถึงและไม่รวดเร็วเท่าที่ควรจะเป็น

1.4 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตลอดจนรูปแบบวิธีการทำงานของเทศบาล ได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล และแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการเปิดของสอบราคาและคณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง รวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนเป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล แต่ที่ผ่านมามีคณะกรรมการชุมชนที่มีส่วนร่วมส่วนใหญ่จะเป็นประธานคณะกรรมการชุมชนและเป็นคนเดิมบางคนหรือบางกลุ่มไม่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว

ผลการวิจัยสอดคล้องกับทฤษฎีว่าด้วยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของกิตติ สุทธิสัมพันธ์ (2542 : 12 - 13) ที่อธิบายว่า การแสดงความคิดเห็นอาจเกิดจากปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เช่น สื่อมวลชน กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง หรือข้อเท็จจริงต่างๆ ดังนั้นการที่คณะกรรมการชุมชนได้แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของเทศบาลอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามที่คณะกรรมการชุมชนได้มีประสบการณ์ในเรื่องที่เทศบาลได้ดำเนินงาน ซึ่งคณะกรรมการชุมชนไม่ได้ร่วมกิจกรรมทั้งหมด จึงทำให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับ พระมหาธรรมรัตน์ ธรรมยาฤทธิ์ (2550 : 147 - 157) ได้ทำการศึกษาวิจัยการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ จักรภัทร ชาริคำ (2550 : 87 - 93) ได้ทำการศึกษาวิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับ บวร วิเศษสุนทร (2550 : 95 - 100) ได้ทำการศึกษาวิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ เฉลิมชัย สมท่า (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างกลุ่ม จำแนกตามอายุ อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ อาชีพ และระดับการศึกษา มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 โดยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัยดังกล่าว อาจเป็นเพราะว่า

2.1 คณะกรรมการชุมชน มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานเหมือนกันทุกคน กล่าวคือ เป็น ศูนย์กลางของชุมชนในการประสานงาน เสนอความคิดเห็น รับฟังปัญหา และแนวทางในการแก้ไข

2.2 การดำเนินงานของเทศบาลเมืองมหาสารคาม เปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาค โดยไม่มีข้อจำกัดด้านอายุ อาชีพ และระดับการศึกษาของคณะกรรมการชุมชน

2.3 คณะกรรมการชุมชนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่ได้อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมานาน และได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน ตลอดจนมีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมกับเทศบาลมาอย่างต่อเนื่อง

2.4 คณะกรรมการชุมชนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างและค้าขาย ซึ่งเป็นผู้มีวิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตประจำวัน ใกล้เคียงกัน มีเวลาในการรับฟังข่าวสารไม่แตกต่างกัน

2.5 คณะกรรมการชุมชนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และระดับประถมศึกษา ซึ่งการเรียนรู้ หรือรับรู้เรื่องราว หรือข้อเท็จจริงต่างๆ ได้ใกล้เคียงกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับทฤษฎีว่าด้วยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของกิตติ สุทธิสัมพันธ์ (2542 :

12 - 13) ท่ออธิบายว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่อาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันออกไป คือปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ พันธุกรรมและร่างกาย ระดับการศึกษา ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติและประสบการณ์ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สื่อมวลชน กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง และข้อเท็จจริงในเรื่องต่างๆ หรือสิ่งต่างๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับ ซึ่งเป็นไปตามที่คณะกรรมการชุมชนที่เป็นผู้ที่ได้มีบทบาทหน้าที่ร่วมกับเทศบาล และได้ร่วมกิจกรรมกับเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ โดยไม่จำกัดอายุ อาชีพ และระดับการศึกษา รวมทั้ง ได้รับรู้เรื่องราวและข้อเท็จจริงรวมทั้งประสบการณ์ ในเรื่องที่เทศบาลได้ดำเนินงานเหมือนกันทุกคน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน พบว่า

1.1 **การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของ** เทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 **นิติธรรม** โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เทศบาลมีการตราเทศบัญญัติโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเทศบาลมีการตราเทศบัญญัติโดยคำนึงถึงความยุติธรรม

1.3 **คุณธรรม** โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้บริการอย่างสม่ำเสมอ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้บริการด้วยความกระตือรือร้น เต็มใจให้บริการ

1.4 **หลักความโปร่งใส** โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ เทศบาลมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนเข้าดูได้อย่างสะดวก

1.5 **การมีส่วนร่วม** โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เทศบาลมีการแต่งตั้งประชาชนหรือคณะกรรมการชุมชนเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เทศบาลมีการแต่งตั้งประชาชนหรือคณะกรรมการชุมชนเป็นคณะกรรมการจัดซื้อและจัดจ้าง และเทศบาลมีการแต่งตั้งประชาชนหรือคณะกรรมการชุมชนเป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล

1.6 **ความรับผิดชอบ** โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ เทศบาลได้ตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลอย่างครบถ้วน และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ เทศบาลมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างรวดเร็ว เทศบาลมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อประสานงานกับชุมชนไว้อย่างชัดเจน เทศบาลมีระบบการรับข้อร้องทุกข์ ร้องเรียนจากประชาชน และคณะผู้บริหารท้องถิ่นมีการติดตามการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างต่อเนื่อง

1.7 **ความคุ้มค่า** โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ จำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานเหมาะสมกับปริมาณงานขั้นตอนการให้บริการประชาชนไม่ซับซ้อนและเทศบาลมีการใช้จ่ายงบประมาณโดยคำนึงถึงความคุ้มค่า

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนระหว่างกลุ่ม จำแนกตามอายุ อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่า

2.1 เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน จำแนกตามอายุ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตาม

หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เปรียบเทียบ การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนจำแนกตามอาชีพ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารอ้างอิง

กิตติ สุทธิสัมพันธ์. (2542). **ความคิดเห็นของตัวแทนออกของต่อวิธีการศุลกากรในการนำสินค้าจากต่างประเทศ : ศึกษากรณีการนำเข้าทางสำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โกวิทย์ พวงงาม. (2550). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ : บริษัท ส. เอเซียเพรส.

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, สำนักงาน. (2546).

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ : น้าฝน.

ฉลองนพ อัมพรัตน์. (2550). **การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ รป.ม. มหาสารคาม :มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธีรยุทธ บุญมี. (2541). **ธรรมนูญแห่งชาติ ยุทธศาสตร์กัญชยาณประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : สายธาร.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). **การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : วิทยุชุมชน.

ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2542). **ธรรมรัฐ - ธรรมราชา**. กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระมหาธรรมวราธิบดี ธรรมยาฤทธิ์. (2550). **การดำเนินงานหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน**. วิทยานิพนธ์ รป.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ภาคภูมิ นิยมวิทยพันธ์. (2546). **ความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุวกิจ ศรีปัดถา. (2546). **การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีสถาบันราชภัฏมหาสารคาม**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อรพินท์ สฟโซคชัย. (2543). **แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

